

Θα επιδιώξει να ταυτίσει το ΠΑΣΟΚ με το μπλοκ και την πρακτική της στασιμότητας

Η Ν.Δ. οικοδομεί την κυριαρχία της

ΠΛΗΘΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΙ ΤΗΝ ΠΟΛΥΕΤΗ ΤΡΟΧΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΕΙ. Η ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΠΕΡΙΤΤΕΥΕΙ. ΟΜΩΣ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΣΥΜΠΥΚΝΩΝΕΙ ΚΑΙ ΚΑΝΕΙ ΕΜΦΑΝΗ ΤΑ ΔΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ - ΚΟΜΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΦΑΣΗ

Γράφει ο
Γιάννης
Βούλγαρης

Αν θέλουμε να συμπεκνώσουμε σε λίγα λόγια την ουσία αυτών των διεργασιών, μπορούμε να πούμε ότι δημιουργούνται πολιτικές συνθήκες που επιτρέπουν στη Ν.Δ. να οικοδομήσει μια μεσοπρόθεσμη κυριαρχία. Και αυτό κάνει,

εν μέρει συνειδητά εν μέρει τυχαία, σχεδόν ανεπισημάντως, σαν τα καθαφικά τείχη. Μια κυριαρχία που θα θεμελιώνεται σε δύο πυλώνες. Ο πρώτος είναι ο «κοινός νους» μιας μοντέρνας κοινωνίας που έχει ξεπεράσει σε σημαντικό βαθμό τους παραδοσιακούς ιδεολογισμούς και τις στερεοτυπικές παβλωφικού τύπου αντιδράσεις στις προκλήσεις της πραγματικότητας. Ο δεύτερος είναι ένας soft Συντηρητισμός, όχι της ακροδεξιάς, ούτε της «παλιάς Δεξιάς», ούτε της οπισθοδρόμησης. Ένας δημοκρατικός συντηρητισμός, που εν πολλοίς διαμορφώνεται ανακλαστικά: από τις αδυναμίες των αντιπάλων και τον ελεύθερο χώρο που αυτές αφήνουν. Και ο ελεύθερος

Η Ν.Δ. τώρα θα παρουσιαστεί ως συνεχιστής του αναγκαίου εκσυγχρονισμού, των αναγκών μεταρρυθμίσεων. Σε ένα κλίμα soft συντηρητισμού. Δεν θα αργήσουμε να δούμε τη Ν.Δ. να «αποκαθιστά» στον επικοινωνιακό της λόγο τον Κώστα Σημίτη

του «τοπικού ΠΑΣΟΚου», δηλαδή του συστήματος εξουσίας που είχε παγιωθεί σε όλο το πλέγμα των συμφύσεων κράτους - κοινωνίας, από τις ΔΕΚΟ ως τους δήμους. Η πολιτική της κατεδάφισης και του ερασιτεχνισμού της νεόκοπης κυβέρνησης σκεπαζόταν με έναν «ιδεολογικό» - επικοινωνιακό λόγο που είχαμε ονομάσει «λαϊκισμό της κοινοτοπίας». Υπερβολή; Όποιος έπειτα από λίγα χρόνια ανατρέξει στους λόγους των ηγετών της Ν.Δ. θα μείνει ασφαλώς έκπληκτος με την κενολο-

γία, την κοινοτοπία και τις άκακες γενικολογίες. Όλοι όμως μαθαίνουν σιγά σιγά, έστω και στου κασίδη το κεφάλι. Άλλωστε οι δημοσκοπήσεις έδιναν και εξακολουθούν να δίνουν σιγουριά στους κυβερνώντες. Έτσι, το επόμενο βήμα ήταν η υιοθέτηση της ρητορικής των μεταρρυθμίσεων. Βεβαί-

ως, μεταρρυθμίσεις ακούμε και μεταρρυθμίσεις δεν βλέπουμε, όμως ήδη είχε γίνει ένα βήμα πέρα από την κενολογία. Το τρίτο βήμα γίνεται τώρα. Η ίδια η ζωή προσφέρει το υλικό (εκπαίδευση, επανεμφάνιση τρομοκρατίας, δημόσια τάξη, κ.λπ) και οι αδυναμίες των αντιπάλων μεταφράζουν το υλικό σε πολιτική. Πολιτική του κοινού νου που απευθύνεται στον κοινό νου και που όπως δείχνουν οι δημοσκοπήσεις επιβραβεύεται από τον κοινό νου. Επαναλαμβάνω την άποψη που ήδη έχω διατυπώσει: η Ν.Δ. δεν έχει «κρυφή ατζέντα». Τώρα διαμορφώνει την ατζέντα με την οποία θα διεκδικήσει την επόμενη τετραετία και θα διαμορφώσει τη νέα της φυσιογνωμία. Ο κύκλος της λαϊκιστικής αντιπολίτευσης και της λαϊκιστικής κοινοτοπίας έχει κλείσει. Τώρα θα παρουσιαστεί ως συνεχιστής του αναγκαίου εκσυγχρονισμού, των αναγκών μεταρρυθμίσεων. Σε ένα κλίμα soft Συντηρητισμού. Θα στοιχημάτιζα ότι δεν θα αργήσουμε να δούμε τη Ν.Δ. να «αποκαθιστά» στον επι-

κοινωνιακό της λόγο τον Κ. Σημίτη.

Κούφια αριστεροσύνη

Η εκπαίδευση εξελίσσεται στο προνομιακό θέμα στο οποίο η Ν.Δ. θα οικοδομήσει τον νέο λόγο και τη νέα φυσιογνωμία της. Δεν το είχε σχεδιάσει. Της ήρθε στο πιάτο. Ή καλύτερα, της το προσέφεραν στο πιάτο. Κατ' αρχήν, το ποικιλώνυμο μπλοκ της αριστεράς των ΑΕΙ. Όλοι βλέπουμε τηλεόραση και δεν χρειάζεται να επεκταθούμε στο επώδυνο αυτό θέμα. Ο λόγος, η πρακτική και η τακτική που κυριαρχεί σε αυτό το μπλοκ μοιάζει δυστυχώς να έχει κολλήσει στην επαύριο της Μεταπολίτευσης. Σαν άδειο κέλυφος. Λόγος παρωχημένος που προσπαθεί να υποκινήσει ανακλαστικά μιας άλλης εποχής την οποία η κοινωνία αντιμετωπίζει πλέον όχι με τη λήθη, αλλά με το αίσθημα μιας κατακτημένης δημοκρατικής κανονικότητας. Γι' αυτό ο λόγος ακούγεται κούφιος. Γι' αυτό οι άλλοι τον ακούνε συγκαταβατικά.

Πρόκειται ίσως για μοναδική περίπτωση στη σημερινή ελληνική κοινωνία. Αρκεί να συγκρίνει κανείς τον αλματώδη εκσυγχρονισμό και την εντυπωσιακή αναβάθμιση της θεσμικής κουλτούρας και του λόγου που έχουν πετύχει από τη Μεταπολίτευση ως σήμερα άλλοι θεσμοί - μαζί οι λειτουργοί και οι εργαζόμενοι σε αυτούς. Είναι λυπηρό, αλλά έτσι είναι. Κάνει λάθος η πολιτική ηγεσία του ΚΚΕ και του ΣΥΝ αν νομίζουν ότι ο απλός πολίτης δεν καταγράφει αυτήν την απόκλιση. Σίγουρα πάντως την έχει αντιληφθεί και την εκμεταλλεύεται η Ν.Δ., η οποία τρίβει τα χέρια καθώς βρήκε μπροστά της έναν πίκυ τόσο χαμηλό. Η αρτηριοσκληρότητα των μεν, γίνεται εύσημο εκσυγχρονισμού και μεταρρυθμιστικής διάθεσης της κυβέρνησης. Η Ν.Δ. χειρίζεται με προσοχή αυτό το «χαρτί». Δεν καταγγέλλει, αφήνει την «εικόνα» να μιλήσει από μόνη της, τους «πρωταγωνιστές» να αυτοεκτεθούν. Δεν απαξιώνει τους πολιτικούς χώρους του ΚΚΕ και του ΣΥΝ, δεν θέλει να κόψει τους δεσμούς που τόσο χρήσιμοι αποδείχθηκαν προκειμένου να πλευροκοπήσουν το ΠΑΣΟΚ.

Το ακίνητο ΠΑΣΟΚ

Στην ίδια άλλωστε δυναμική προσβλέπουν και στην παρούσα συγκυρία: στην αμφίπλευρη φθορά του ΠΑΣΟΚ. Το ΚΚΕ και ο ΣΥΝ το «γρατζουνάνε» από τα αριστερά με αιχμή το άρθρο 16. Η Ν.Δ. όμως θα επιδιώξει να το ταυτίσει με το μπλοκ και την πρακτική της στασιμότητας, προκειμένου να εξασφαλίσει δομική υπεροχή, δηλαδή σταθερή κυριαρχία στον χώρο που κρίνει τον ανταγωνισμό μεταξύ των δύο κομμάτων εξουσίας. Αυτήν την περίοδο το ζήτημα της εκπαίδευσης (και τα συναφή προβλήματα) έχει μετατραπεί σε πεδίο δοκιμασίας για το ΠΑΣΟΚ καθώς μοιάζει ακινητοποιημένο από τις αντιτιθέμενες στο εκλογικό και στελεχικό του σώμα δυνάμεις. Μείον ένα συν ένα ίσον μηδέν. Αυτός είναι ο κίνδυνος που αντιμετωπίζει το ΠΑΣΟΚ και η ηγεσία του. Πρόκειται για τυπική περίπτωση, όπου το αδιέξοδο ξεπερνιέται μόνο με πολιτική πρωτοβουλία και μεσοπρόθεσμη όραση. Δηλαδή, με την προβολή μιας προγραμματικής πρότασης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και μάλιστα πριν από την πρώτη επίσημη ψηφοφορία για το άρθρο 16. Οι πυλώνες της πρότασης έχουν ήδη αναδειχτεί στο δημόσιο διάλογο: αναβάθμιση του Δημόσιου Πανεπιστημίου, αναγγελία (αν μη τι άλλο) αλλαγής του συστήματος των εισαγωγικών εξετάσεων με γνώμονα την αυτοτέλεια του Λυκείου (επισημαίνω το εξαιρετικό άρθρο του Δ. Παπαδημητρίου, Κοινωνικός ανταγωνισμός και γνώση, στο περιοδικό Πολίτης, τεύχος 150, Δεκέμβριος 2006), περιγραφή του ρυθμιστικού νόμου για τα μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια.

Σε κάθε περίπτωση, το Πανεπιστήμιο έχει αναδειχτεί σε «πεδίο δοκιμής» των πολιτικών δυνάμεων. Όχι μόνο με την προφανή έννοια ότι είναι ένας κατ' εξοχήν πολιτικοποιημένος χώρος, αλλά με το ότι αποτελεί κομβικό πρόβλημα που σχετίζεται με τον τρόπο ανάπτυξης της Ελλάδας στις συνθήκες του ευρώ και την ιδεολογική συγκρότηση της κοινωνίας. Επιπλέον είναι πολύ αμφίβολο αν το Πανεπιστήμιο μπορεί να διαμορφώσει στο εσωτερικό του τους αναγκαίους συσχετισμούς για μεταρρύθμιση. Αντιθέτως, ο «εσωτερικός» συσχετισμός δυνάμεων το εγκλωβίζει στο «να μην αλλάξει τίποτα» ή στη διαρκή αναβολή των αλλαγών για καιρούς καλύτερους. Γι' αυτούς τους λόγους, η ευθύνη των κομμάτων και των ηγεσιών είναι αυξημένη. Το Πανεπιστήμιο δεν είναι εκλογικό πρόβλημα. Είναι μείζον πολιτικό ζήτημα.

Ο Γιάννης Βούλγαρης διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

Η εκπαίδευση εξελίσσεται στο προνομιακό θέμα στο οποίο η Ν.Δ. θα οικοδομήσει τον νέο λόγο και τη νέα φυσιογνωμία της. Δεν το είχε σχεδιάσει. Της ήρθε στο πιάτο

χώρος δεν είναι άλλος από τον «κοινό νου» μιας μοντέρνας κοινωνίας - και εδώ ο κύκλος κλείνει.

Το τρίτο βήμα της Ν.Δ.

Στην πραγματικότητα, πρόκειται για μια αλλαγή πλεύσης της Ν.Δ. που κατά έναν τρόπο την επαναφέρει στη φυσιολογική της ρότα. Αφύσικη ήταν η λαϊκιστική ρητορεία, η προγραμματική αφαρία και η λαϊκομετωπική (!) σύμπλευση με το ΚΚΕ και τον ΣΥΝ κατά την αντιπολιτευτική περίοδο. Ως κυβέρνηση η Ν.Δ. ξόδεψε την ως τώρα θητεία της κατεδαφίζοντας τις προηγούμενες πολιτικές, μαζί και τα επιτεύγματα της περιόδου Σημίτη, αντικαθιστώντας τις με το τίποτα. Αρχάριοι και ατζαμήδες υπουργοί συνέχιζαν να καταγγέλλουν το ΠΑΣΟΚ σαν να ήταν ακόμα στην αντιπολίτευση, εκμεταλλευόμενοι την πραγματική αιτία της νίκης τους, που ήταν η κόπωση του εκλογικού σώματος από την εικοσάχρονη κυριαρχία του ΠΑΣΟΚ. Ποιοι ΠΑΣΟΚ; Πρωτίστως